

Sygn. akt VIII U 43/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grzegorz Tyrka
Protokolant:	Igor Ekert

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2017 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy T. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość emerytury i ustalenie kapitału początkowego

na skutek odwołania T. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 7 listopada 2016 r. **nr** (...) -2011

z dnia 9 listopada 2016 r. **nr** (...)

1) zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 7 listopada 2016 roku w ten sposób, że ustala T. P., iż wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi 70,30% (siedemdziesiąt i trzydzieści setnych procenta) oraz, że kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 roku wynosi 39 889,74 zł (trzydzieści dziewięć tysięcy osiemset osiemdziesiąt dziewięć złotych i siedemdziesiąt cztery grosze);

2) zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 9 listopada 2016 roku w ten sposób, że ustala wysokość emerytury T. P. w wysokości 785,50 zł (siedemset osiemdziesiąt pięć złotych i pięćdziesiąt groszy) na dzień 27 października 2016 roku.

(-) SSO Grzegorz Tyrka

Sygn. akt VIII U 43/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 listopada 2016r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. w związku z wejściem w życie z dniem 1 października 2013r. art.174 ust.3b ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ustalił kapitał początkowy ubezpieczonego T. P. na dzień 1 stycznia 1999r. i stwierdził, że wysokość tego kapitału wyniosła 29.780,41 zł.

W załączniku do tej decyzji organ rentowy wskazał, że do ustalenia kapitału początkowego przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 366,88 zł, którą ustalił w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 30,05% (obliczonego z lat 1969 – 1978) przez kwotę 1.220,89 zł, to jest kwotę bazową. Do wyliczenia kapitału początkowego organ rentowy uwzględnił okresy składkowe w wymiarze 5 lat i 10 miesięcy.

Decyzją z dnia 9 listopada 2016r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 27 października 2016r., to jest od osiągnięcia wieku emerytalnego.

Organ rentowy wskazał, że podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne i kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę;

- kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 25.692,53 zł,

- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 102.679,03 zł,

- średnie dalsze trwanie życia wynosi 207,80 m-cy,

- wyliczona kwota emerytury zgodnie z art.26 ustawy emerytalnej wynosi
617,76 zł

Ubezpieczony w odwołaniu od decyzji sprecyzowanym na rozprawie w dniu 23 lutego 2017r. wskazał, że odwołuje się od obu powyższych decyzji. Ubezpieczony podniósł, że organ rentowy nie uwzględnił okresów jego pracy w Kopalni (...), Kopalni (...) oraz w Spółdzielni Mieszkaniowej (...).

W odpowiedzi na odwołanie oraz w piśmie procesowym z dnia 15 marca 2017r. organ rentowy wniósł o oddalenie odwołań ubezpieczonego. Organ rentowy podtrzymał stanowisko zajęte w zaskarżonych decyzjach i jednocześnie wskazał, że uwzględnił ubezpieczonemu przy ustalaniu wartości kapitału początkowego do stażu pracy sporne okresy jego zatrudnienia, co miało również wpływ na wysokość emerytury. Nadto organ rentowy zaznaczył, że przy ustalaniu podstawy kapitału początkowego przyjął za okres zatrudnienia ubezpieczonego od dnia 1 stycznia 1976r. do dnia 30 sierpnia 1976r. zarobki wykazane w zaświadczeniu Rp 7 z dnia 1 sierpnia 2011r., a za pozostałe okresy (z wyłączeniem służby wojskowej), z powodu braku danych, przyjął najniższe wynagrodzenie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony T. P. urodzony w dniu (...), w dniu 30 września 2016r. zgłosił w organie rentowym wniosek o emeryturę. Świadczenie to zostało mu przyznane decyzją zaskarżoną z dnia 9 listopada 2016r., a jego wysokość ustalono w oparciu o art.26 ustawy emerytalnej.

Ubezpieczony w okresach spornych był zatrudniony:

1. w KWK (...) od dnia 4 września 1969r. do dnia 6 czerwca 1970r.
na stanowisku elektryka pod ziemią,

2. w KWK (...) od dnia 16 września 1970r. do dnia 13 listopada 1974r. kolejno na stanowiskach:

- od dnia 16 września 1970r. do dnia 26 października 1970r. – młodszego elektromontera pod ziemią,

- od dnia 27 października 1970r. do dnia 12 czerwca 1971r. – odbywał zasadniczą służbę wojskową,

- od dnia 9 lipca 1971r. do dnia 3 września 1972r. – telemontera na powierzchni,
- od dnia 4 września 1972r. do dnia 31 stycznia 1974r. – telemontera pod ziemią,
- od dnia 1 lutego 1974r. do dnia 13 listopada 1974r. – telemontera na powierzchni,

3. w Międzyzakładowej (...) Spółdzielni Mieszkaniowej od dnia 6 sierpnia 1975r. do dnia 30 sierpnia 1976r. na stanowisku montera elektryka.

Ubezpieczony nie przedłożył w organie rentowym dokumentacji zarobkowej za powyższe okresy pracy, poza zaświadczeniem o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 1 sierpnia 2011r. sporządzonym przez Spółdzielnię Mieszkaniową (...) w G., w którym wykazano zarobek ubezpieczonego z 1976r. w wysokości 18.380 zł.

Z pisma (...) Grupy (...) z dnia 8 marca 2017r. (k.22 akt) wynika, że w zasobach archiwalnych Kopalni brak jest dokumentacji płacowej z okresu sprzed 1980r.

Z pisma (...) Grupy (...) z dnia 13 marca 2017r. (k.24 akt) wynika, że brak jest dokumentacji płacowej za lata poprzedzające 1980r.

Zachowały się akta osobowe ubezpieczonego z w/w spornych okresów jego pracy.

Postanowieniem z dnia 4 kwietnia 2017r. Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego do spraw emerytur i rent na okoliczność ustalenia potencjalnego wynagrodzenia ubezpieczonego z okresu jego zatrudnienia w Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. oraz kopalń węgla kamiennego, a następnie obliczenia najkorzystniejszego wariantu, ustalenia kapitału początkowego oraz wysokości emerytury.

Biegła sądowa z zakresu emerytur, rent i kapitału początkowego H. P. w opinii z dnia 1 września 2017r. dokonała wyliczenia wynagrodzenia ubezpieczonego za sporne lata jego zatrudnienia w oparciu o dokumentację zawartą w aktach osobowych, kartę zasiłkową ubezpieczonego oraz obowiązujące uregulowaną płacowe – układy zbiorowe pracy i protokoły dodatkowe, jak w opinii. Wyliczając wysokość zarobków ubezpieczonego na kopalni biegła wzięła pod uwagę przysługującą ubezpieczonemu płacę zasadniczą, dodatek za pracę nocną, wynagrodzenie na podstawie Karty Górnika, deputat węglowy.

Wynagrodzenie ubezpieczonego wyliczone przez biegłą wyniosły:

1. za okres pracy w KWK (...):

- w 1969r. – 11.393 zł,
- w 1970r. – 15.699 zł,

2. za okres pracy w KWK (...):

- w 1970r. – 3.163 zł,
- w 1971r. – 8.882 zł,
- w 1972r. – 22.597 zł,
- w 1973r. – 40.096 zł,

- w 1974r. – 35.489 zł,

3. za okres pracy w Spółdzielni Mieszkaniowej w G.:

- w 1975r. – 12.846 zł

- w 1976r. – 18.380 zł (jak w zaświadczeniu Rp 7 z dnia 1 sierpnia 2011r.).

Przy uwzględnieniu w/w zarobków biegła dokonała potencjalnego wynagrodzenia kapitału początkowego ubezpieczonego i następnie emerytury w dwóch wersjach:

I. według pierwszej wersji kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999r. wyniósł 37.785,11 zł, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru tego kapitału 71,44%, natomiast emerytura obliczona od tak ustalonej wysokości kapitału początkowego z uwzględnieniem jego waloryzacji wyniosła 750,58 zł,

II. według drugiej wersji kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999r. wyniósł 39.889,74 zł, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru tego kapitału 70,30%, natomiast emerytura obliczona od tak ustalonej wysokości kapitału początkowego z uwzględnieniem jego waloryzacji wyniosła 785,50 zł; w tym przypadku biegła uwzględniła przy obliczaniu kapitału początkowego (w konsekwencji także emerytury) dodatkowy, dotychczas nie uwzględniony, okres zatrudnienia ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie Produkcji i (...) w G. na stanowisku elektryka od dnia 2 grudnia 1974r. do dnia 28 czerwca 1975r. (świadectwo pracy z dnia 23 czerwca 1975r. dotyczące tego okresu pracy ubezpieczonego znajdowało się w aktach osobowych ubezpieczonego dotyczących jego zatrudnienia w Spółdzielni).

Odnosząc się do tej opinii organ rentowy w piśmie procesowym z dnia 5 października 2017r. wskazał, że opinii tej nie kwestionuje.

Ubezpieczony na rozprawie w dniu 21 listopada 2017r. oświadczył, że zgadza się z opinią biegłej.

/ Dowód z: akt organu rentowego, akt osobowych ubezpieczonego, karty zasiłkowej, opinii biegłej sądowej z zakresu emerytur, rent i kapitału początkowego H. P., /

Sąd w pełni podzielił opinię biegłej sądowej H. P., gdyż została ona sporządzona w oparciu o fachową i specjalistyczną wiedzę, zgodnie ze zleceniem Sądu, na podstawie całokształtu zgromadzonej w sprawie dokumentacji, a także przy uwzględnieniu obowiązujących u pracodawcy przepisów płacowych. Biegła w sposób czytelny i precyzyjny dokonała obliczeń, wskazując przy tym dokładnie na jakiej podstawie dokonała poszczególnych założeń. Stąd Sąd uznał tę opinię za miarodajną w sprawie dodatkowo w sytuacji, gdy żadna ze stron jej nie kwestionowała.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego T. P. zasługuje na uwzględnienie.

W rozpoznawanej sprawie ubezpieczony domagał się ponownego wyliczenia kapitału początkowego i następnie emerytury z uwzględnieniem zarobków z lat pracy na KWK (...), KWK (...) oraz w Spółdzielni Mieszkaniowej w G., po uprzednim ich ustaleniu przed Sądem.

Ubezpieczony ma przyznaną emeryturę na podstawie art.24 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2017r., poz.1383) i wyliczoną zgodnie z art.25 i art.26 tejsze ustawy.

Zgodnie z art.24 ust.1 ustawy emerytalnej ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w ust.1a i ust.1b.

Podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art.24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art.173 – 175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie (art.25 ust.1 ustawy emerytalnej).

W myśl art.26 ust.1 tej ustawy emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art.25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego.

Zgodnie z art.173 ust.1, ust.2 i ust.3 ustawy emerytalnej dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., którzy przed dniem w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art.174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia. Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy.

Stosownie do art.174 ust.1 kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art.53, z uwzględnieniem ust.2 – 12. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art.15, 16, 17 ust.1 i 3 oraz art.18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999r.

Szczegółowe zasady postępowania w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011r.

w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011r. nr 237, poz. 1412). Rozporządzenie to w § 21 pkt 1 przewiduje, iż środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Powyższy przepis zakłada istnienie optymalnych warunków, tj. wymaga, by zachowała się dokumentacja płacowa pracodawcy. Natomiast w sytuacji, gdy nie zachowała się stosowna dokumentacja płacowa, wysokość zarobków może być ustalona na podstawie dokumentacji zastępczej z akt osobowych pracownika (np. umów o pracę, angaży, wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej oraz innych pism dotyczących zatrudnienia, które zawierają informacje o wynagrodzeniu), a także zeznań świadków.

Trzeba jednak wskazać, że w postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty określone w § 21 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe. Wysokość zarobków, której pochodną jest podstawa wymiaru składki

na ubezpieczenie społeczne, jest faktem mającym istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.), który w postępowaniu przed sądem może być udowadniany wszelkimi środkami dowodowymi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997r., sygn. akt II UKN 186/97, OSNP 1998/11/342, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2006r., sygn. akt I UK 115/06, OSNP 2007/17-18/257).

W niniejszej sprawie Sąd dopuścił dowód z opinii biegłej sądowej do spraw emerytur, rent i kapitału początkowego H. P. celem ustalenia potencjalnego wynagrodzenia ubezpieczonego za lata, za które nie dysponuje on dokumentacją płacową, wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego i następnie wyliczenia wysokości tego kapitału i dalej emerytury.

Wyliczeń tych biegła dokonała w oparciu o dokumentację zachowaną w aktach osobowych ubezpieczonego oraz przy uwzględnieniu obowiązujących przepisów płacowych.

Z opinii biegłej, którą to opinię Sąd uznał za miarodajną w sprawie z przyczyn wskazanych wcześniej, wynika jednoznacznie, że najkorzystniejszy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi 70,30%, kapitał początkowy na dzień

1 stycznia 1999r. wynosi 39.889,74 zł oraz wysokość emerytury wynosi 785,50 zł, a więc zarówno kapitał początkowy, jak i emerytura ubezpieczonego są wyższe niż przyjął to organ rentowy w zaskarżonych decyzjach.

W takiej sytuacji Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone decyzję orzekając jak w sentencji.

(-) SSO Grzegorz Tyrka